

Питання податків на підприємницьку діяльність, коли учасник був у зоні АТО (ФОП, ПП) законодавець врегулював у Законі України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення оборонно-мобілізаційних питань під час проведення мобілізації» від 20.05.2014 р. № 1275-VII.

Так, відповідно до внесених вказаним законом змін до Податкового кодексу України та інших нормативних актів, самозайняті особи (Фізичні особи – підприємці, особи, які проводять незалежну професійну діяльність), які призвані на військову службу під час мобілізації або залучені до виконання обов'язків щодо мобілізації за посадами, передбаченими штатами воєнного часу, під час особливого періоду, визначеного Законом України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», на весь період їх військової служби звільняються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з податку на доходи фізичних осіб відповідно до розділу IV цього Кодексу, а також звільняються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з єдиного податку відповідно до глави 1 розділу XIV цього Кодексу.

Підставою для такого звільнення є заява самозайнятої особи та копія військового квитка або копія іншого документа, виданого відповідним державним органом, із зазначенням даних про призов такої особи на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, які подаються до органу доходів і зборів за місцем податкової реєстрації самозайнятої особи протягом 10 днів після її демобілізації. Якщо демобілізована самозайнята особа перебуває на лікуванні (реабілітації) у зв'язку з виконанням обов'язків під час мобілізації, на особливий період, заява і копія військового квитка або копія іншого документа, виданого відповідним державним органом, подаються протягом 10 днів після закінчення її лікування (реабілітації).

Якщо самозайнята особа, призвана на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, має найманих працівників і на строк своєї військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, уповноважує іншу особу на виплату найманим працівникам заробітної плати та/або інших доходів, то обов'язок з нарахування та утримання податку на доходи фізичних осіб з таких виплат на строк військової служби самозайнятої особи несе ця уповноважена особа.

Податок на доходи фізичних осіб, що був нарахований та утриманий уповноваженою особою з таких виплат фізичним особам, сплачується до бюджету демобілізованою самозайнятою особою протягом 180 календарних днів з першого дня її демобілізації без нарахування штрафних і фінансових санкцій. При цьому демобілізована самозайнята особа у заяві, передбаченій у цьому пункті, зазначає дані про суми нарахованого та утриманого уповноваженою особою податку з найманих працівників протягом строку військової служби самозайнятої особи.

Податкова звітність про суми податку, нарахованого та утриманого протягом строку військової служби самозайнятої особи уповноваженою особою з найманих працівників та інших фізичних осіб, подається демобілізованою самозайнятою особою у порядку та строки, встановлені цим Кодексом, без нарахування штрафних і фінансових санкцій, передбачених цим Кодексом.

Таким чином, фізична особа – підприємець, за час проходження військової служби за мобілізацією, незалежно від проходження служби у зоні АТО чи іншому місці, не зобов'язана сплачувати податок на доходи фізичних осіб та єдиний соціальний внесок та

подавати відповідні звітності з цих податків (за себе).

Якщо ж такий військовослужбовець – фізична особа – підприємець має найманих працівників – до він може уповноважити певну особу на нарахування податку на доходи та ЄСВ за найманих працівників.

За порушення строків подання звітностей та сплати податків військовослужбовцем – фізичною особою – підприємцем (за час служби) – така особа не несе відповідальності (не застосовуються штрафні санкції).

Стосовно питання № 2 вважаємо за необхідне звернути увагу на наступну інформацію.

По-перше необхідно вказати, що участь в АТО – не є правовим статусом, та сама участь в АТО пільг по сплаті за комунальні послуги – не надає.

Якщо питання стосується саме пільг учасника АТО (за умови, якщо він є військовослужбовцем), то такі пільги встановлені статтею 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей». Пільги «звичайним» військовослужбовцям-учасникам АТО (які не мають статусу учасника бойових дій) щодо сплати за холодне та гаряче водопостачання – не передбачені. Якщо ж питання стосується пільг для учасників бойових дій, то звертаємо увагу на нижченаведене.

Участь в АТО, за відповідних умов, дає підстави отримати статус учасника бойових дій, який в свою чергу вже дає відповідні пільги, встановлені статтею 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», у тому числі, пільги щодо сплати за комунальні послуги.

Так, відповідно до п. 4, 5 статті 12 ЗУ «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» учасникам бойових дій (та особам прирівняним до них), зокрема надаються пільги:

- 75-процентна знижка плати за користування житлом (квартирна плата) в межах норм, передбачених чинним законодавством (21 кв. метр загальної площі житла на кожну особу, яка постійно проживає у житловому приміщенні (будинку) і має право на знижку плати, та додатково 10,5 кв. метра на сім'ю);

- 75-процентна знижка плати за користування комунальними послугами (газом, електроенергією та іншими послугами) та скрапленим балонним газом для побутових потреб в межах середніх норм споживання.

Відповідно до Наказу Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 17.05.2005 р. № 76 Про затвердження Правил утримання жилих будинків та прибудинкових територій, комунальні послуги – це результат господарської діяльності, спрямованої на задоволення потреби фізичної чи юридичної особи в забезпеченні холодною та гарячою водою, водовідведенням, газо- та електропостачанням, опаленням, а також вивезення побутових відходів у порядку, установленому законодавством.

Враховуючи наведене, на холодне та гаряче водопостачання учасникам бойових дій (та особами прирівняним до них) надається пільга у вигляді 75-процентної знижки. Стосовно придбання та встановлення лічильників гарячої та холодної води необхідно вказати, що таких пільг чинним законодавством не передбачено.

Стосовно питання № 3 необхідно вказати наступне.

Перш за все необхідно підкреслити, що порівняння правових статусів «інвалід війни» та «учасник бойових дій» – не є доречним, оскільки наявність одного статусу не виключає можливості мати інший статус.

Різниця полягає у тому, що інвалід війни – статус осіб, які стали інвалідами внаслідок поранення, контузії, каліцтва, захворювання, одержаних під час захисту Батьківщини, виконання обов'язків військової служби (у інших випадках, вказаних у статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»).

У той час, як учасник бойових дій – статус осіб, які приймали участь у бойових діях, яким у встановленому законом порядку надано такий статус; для цього статусу наявність поранення, контузії тощо не має впливу на правовий статус.

Пільги для інвалідів війни передбачені статтею 13 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», а для учасників бойових дій статтею 12 цього ж Закону.

Обсяг самих пільг можна порівняти, аналізуючи статті 12, 13 вказаного Закону, різницю з основних пільг наведено нижче.

Інвалід війни (стаття 13)	Учасник бойових дій (стаття 12)
----------------------------------	--

3) безплатне позачергове щорічне забезпечення санаторно-курортним лікуванням з компенсацією вартості лікування	3) безоплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням або одержання компенсації вартості лікування
4) 100-процентна знижка плати за користування житлом (квартирна плата) в межах норм, передбачених для осіб, які втратили працездатність	4) 75-процентна знижка плати за користування житлом (квартирна плата) в межах норм, передбачених для осіб, які втратили працездатність
5) 100-процентна знижка плати за користування комунальними послугами (газом, електроенергією, водою тощо) в межах норм, передбачених для осіб, які втратили працездатність	5) 75-процентна знижка плати за користування комунальними послугами (газом, електроенергією, водою тощо) в межах норм, передбачених для осіб, які втратили працездатність
6) 100-процентна знижка вартості палива, в тому числі рідкого, в межах норм, встановлених для осіб, які втратили працездатність	6) 75-процентна знижка вартості палива, в тому числі рідкого, в межах норм, встановлених для осіб, які втратили працездатність
8) позачерговий безплатний капітальний ремонт власних жилих будинків і квартир та першочергове обслуговування	8) позачерговий безплатний капітальний ремонт власних жилих будинків і квартир та першочергове обслуговування
Не передбачена	9) позачергове обслуговування амбулаторно-поліклінічними закладами, а також позачергове обслуговування в лікувально-профілактичних закладах, аптеках та першочергове обслуговування в лікувально-профілактичних закладах, аптеках та першочергове обслуговування
	10) першочергове обслуговування в лікувально-профілактичних закладах, аптеках та першочергове обслуговування в лікувально-профілактичних закладах, аптеках та першочергове обслуговування